

Эвэрдэлиибит!

Күндү биңир идэлээхтинин Чурапчытаагы оро му-
зыкальнай оскуоланын фортепианога кыстааһын
учууталыи НОВГОРОДОВА Евдокия Афанасьевна-
ны «Старший преподаватель» ааты ылбыты-
нан итинтик, истинник эвэрдэлиибит. Баҕарабыт
мынаты карэ айгытыгар уһууар сыраахх үлэһир ос-
со үрдүк ситиһиннэри, иэтиннэри доруубууһуна
Оскуола коллективна.

Спорт туһунан санаалар

Сүбэнэн, утумнаахтык үлэлиэбин

Ханнык баҕарар үлэни
онгон-матан харбаан
ылан үлэлиэххэ боро-
дуусууһа малтэх, сай-
дыта бытаан буолары
хаччы. Билигин да үлэни-
тиһэр үчүгэй дуобатчыты
бэлэмнээһинигэ илүүчү
төрүттэргэ олохтор утум-
наах үлэ иһэда.

Кини сирдэргэ дуобат-
чыларга олохтору детсадтан
сарааан эрчийэлэр.
Онон I—III кылаастар
үөрэнээччилэргэ бастакы
разрядтаах, IV—VI кы-
лаастарга үөрэнэллэригэр
маастарга кандидаттар
буолулар. Иккисини,
сайдымалаах сирдэр техни-
ческэй, средстволары,
аэробика, ролеты, ролато-
ры, гимнастиканы, электро-
демонстрационнай дуосна-
лары, о. д. а. туһаналлар.
Усчунан, географическай
балаһыанналарга табыгас-
тааһынан, үгүс күрэхтэ-
һинилэргэ ытталлар. Төр-
дүһүнэн, үрдүк разряд-
таахтар үгүсүтэр, онон кини
сирдэр рейтингинэ мадды
үрдүк буолар. Ол ону-
гар саха өбөлгөс төрдү-
бүтүтүн ыла бу оонньуу-
га дуобурдаахтар, олус
тулуурдаахтар, дуоскада
күүсчү үлэһинилэр, ааҕар
суоттуур, дуобурдаахтар,
интуицияларга сайдыбыт
буолан дьэ ити кини сир
өбөлгөрүн кытары тэнгэ
аахаллар, өссө ыраах
сиртэн тийбит буолан-
нар бүтүн Сахааларын си-
рин иэтиннэ көмүскүүр
аппатинистарын таба өй-
дүүлэринэн, хайдах эрэ,
ордук мурдук сыһыаннаах-
тар.

Дьэ онон билини бэйэ-
биттэн тутулуунуах ор-
тун оноро сатыабыт.
Бастакытын, алылаа-
тыттан, ол эбитэр ыраа-
саастаах бастакы кылаас
өбөлгөрүттэн ыла, утум-
наах үлэни ытыабыт.
Мини салайтаран оро-
йуонмут оскуолаларын I
—III кылаастарыгар ах-
сыһы 1—7 күннэригэр
«Дуобат нэдиэлэтэ» диэн
биллэрэбит. Ити көм-
үс бары I—III кылаастар-
га күрэхтэһинилэри ытыа-
быт уонна түмүк таби-
чаларын оройуоннаагы
дуобат федерациятыгар
түһэрэбит. Кыайылыах-
тарга юниорскай разряд-
тар иһэриллэхтэрэ. Ку-
дун тутарга оройуон чем-
пионатыгар кытыахтара,
салпын приздердэр ма-
лды Таатта оройуонун
чемпионатыгар кытыахтара.
Аны IV—VIII кылаас-
тар өбөлгөрүн оскуола

рыт күрэхтэһини кэ-
ниттэн оройуоннаагы
«Дьини дуобат» күрэхтэ-
һини, онтон республика-
да бастык ийин күрэх-
тэһини кууттар. Ити муус-
устарга, дьэ итинник дуо-
бакка элбэх талааннаах
өбөнү буларга үлэ барыа.

Интернат-оскуолага рес-
публиканнаагы дуобат о-
делеттэ аһылына. Ма-
на бастаах сорутунан ба-
йыт бастык дуобатчыт
өбөлгөрүтүн ыттан, түмүк
үөрэттэрин буолар. Маһы
оскуолалар салайааччыла-
ра, төрөппүттөр таба өй-
доон, өбөлгөрү түмүүтэ
күүсчү буоларытыгар
көрдөбөт. Билигин ту-
рутуун VI кылааска I
Таатта өбөгө, VII кылаас-
ка олохтоох 2 өбө, I
Тааттадан, I Дьонкуу-
скайтан, VIII кылааска
олохтоох 4 өбө, IX кы-
лааска Томо I өбөгө, X
кылааска олохтоох I, XI
кылааска 2 өбө эрэ ил-
дилэр. Маһа үөрэнэ кэл-
бит өбөлгөрү үгүс күрэхтэ-
һинилэргэ, эрчиллэһини-
сидьыны ордуу басты-
һыаннаан туһаннахтара.
Күрэхтэһинилэргэ бэйэлэр-
ни оскуолаларын иэтиннэ
көмүскүүр быраһаахтар.
Бу интернат-оскуола кө-
дүлээһинин алтынны
31—сэттисин 2 күннэри-
гэр Таатта, Маһа-Хата-
лас, Уус-Алдан, Амма,
Томо, Чурапчы оройуон-
нарын хамаанданан күрэх-
тэһинилэргэ буолуода уонна
ити оройуоннар тренердэ-
рин кытары биһирэ үлэ-
лэһини былаана оһоһулу-
уда. Олор улахан
дьюнору кытары жэлди
биһирэ күрэхтэһэн оон-
ньуур кылаастарын үрдө-
түһтэрэ, ол ийин ый бас-
тааһы нэдиэлэтин ахсын
интернат-оскуолага аһа-
рас, иим баҕарар кыттар,
классификационнай тур-
нирдар ытыаһыахтара.

Алтынны 2 күнүгэр
дуобат федерация-
тын муньада буолла. Он-
но (председатель П. Н.
Калачев) нэкиллээхтик
үлэлиир былааннаага кө-
һүнэ. Ол курдук, анар-
дас оройуон ийинигэр 6
дуобаты үөрэтэр тренердэ-
р үлэлиэхтэрэ, олор иэ-
тэригэр Московской уо-
баластан дуобатбардаан
кэлэн Россия биһир бас-
тык үлэлиэх тренера,
«Дьини дуобат» иин дой-
дутаагы кулуубун преан-
дунун ийинигэр Г. Н. Ве-
трогон дьарыктыа Аһа
дуобатчыттары сайына-
лар, көбүлүүр элбэх кү-

рэхтэһинилэр куутталар.
Күрэхтэһинилэргэ кытты-
та маастарыгар үлэ ы-
тыаһы сүрүн оруулаах
буолуода, онон нэкиллэ-
тэрдээки активтар, үлэти-
ти ийини күүһүккэ,
бэйэбит сибээскэ төхсөн,
дьяһаан үлэтиги утум-
наахтык ыттаргытыгар
баҕарабыт.

Билигин бүтүүмүт биһир
сүрүн сылабытынан Чу-
рапчы аатын ааттар, са-
ха норуотун ийини кө-
мүскүүр дуобурдаах өбө-
лгөрүтүн кытары туһунан,
апплаах үлэни ытыах
буолар. Онук эдэр дуо-
батчыттарынан респу-
блика сүүмэрдэммит ха-
маандатыгар көрөр Коя,
Васи Кычкинаар, Ганя
Колесов үүнэн иһэллэр.
Онон кинилэри сайдар
кэминин мүчү түһүһүт.
Күрэхтэһинилэргэ, эрчи-
лиилэргэ, кини сирдэргэ
тийэ сырытыаһыан, рей-
тингини үрдэтэн иһэх-
таахтык. Спортмен эрчи-
ти форматыгар сылаа-
рын маастарыгар сылаа 10-
тан итэҕэлэ суох үрдүк та-
һымынаах күрэхтэһинилэ-
ргэ кытыахтара. Дьэ ити-
лэргэ хантан үбү булуна-
быт? Билигин көм то-
һо да уустугун ийин, хач-
чы төрөбүт дойдубуту-
гар патриотическай иэ-
сит курдук санаан турар.
моральнай, материалнай
көмө быһыытынан спон-
сордаһыны иһэллэрини,
көмүл өртүнэн тэриэтэлэр
оройуоннаагы дуобат фе-
дерациятыгар үбүһүн кө-
мөһөллөрүтүгэр көрдөһө-
бүт.

Спорт туһунан эттэххэ,
чемпионнары, сүүрүкө-
төр, тустар спортсменна-
ры эрэ санааһыаххы эбэ-
тэр кини биһир ийин дуу-
коллектив дуу эрэ буолба-
та. Кини—бу киниг об-
щественнай, социальнай
суолталаах көстүү. Спорт
личность кыаһын, тала-
һын, оптимизмын, тахсы-
тын үүнүүтүн быһаччы
көрдөрөр көстүү буолар.

Төһөнөн элбэх кини
физкультуралаан, спорду-
наах утумнаахтык дьарык-
танара, сочонон ситиһин-
лэр үрдүүдэрэ барыта
Чурапчы оройуона, саха
норуота ит-хаан, ой-санаа
өртүнэн бэлэмнээһин, ду-
ховнай сайдымалааһын кө-
рөһөлүннэр. Онон кэлэр нэ-
килбит туһутар утум-
наахтык кыһаннаахтык.

Н. КЫЧКИН,
Саха Республикатын
үтүөлээх тренера.

Карэ айгытыгар ЫРЫА ЫҢЫРАР СУОЛУНАН

Саха Республикатын културатын үтүө-
лээх үлэһитэ А. М. Алексеев уонна Саха Рес-
публикатын үтүөлээх артистка Р. Я. Заха-
рова буоланнар билиги оройуонмут нэкиллэ-
тэринэн сылааһан саҥа концертнай програм-
маларын көрдөрдүлэр.

Билиги корреспондентым Семен Попов Р.
Я. Захароваттан интервью ыла.

Ыйытым: Раиса Яков-
левна, эһиги концертнай
программанын дьон-
сарты сүрдэһин сөҕөр-
дүт. Огон төдө сөҕөрө-
дүт да, сочонон дьини-
тэн биллэх-көрүөх бааһы
улаатар ээ. Олохтун дьа-
һаһыт туһунан кэһэ-
эрэ.

Эппит: Горнай оройуо-
нугар Сологон нэкиллэ-
тэр төрөбүтү-үөскөбүт
киһибин. Үс биһирэ тө-
рөбүттэригэр улахан
нарабын. Быраатым Ми-
хал «Маһа» совхозка
балты «Сини» совхоз-
ка үлэһитлэр. Ыл ийэ-
дэрэ-аалара буолулар.
Ийэлээх аҕам бааллар.
Ийэм Анна-Николаевна
сааһа—75-һэ, аҕам Ми-
хал Спиридонович Се-
менов бэйи 91-с кыс-
тык хаарыгар үстүнэ.
Кэргэним Иван Гаври-
льевич Захаров респу-
блика ийинигэр тариллэбит
приватизацияны ыттар
комитет сүрүнүүр спе-
циалиһынан үлэлиир.
Идэтинэн — тутааччы.
Ийэм аатынан Аһа диэн
12 саастаах, сыл тоҕо-
һа буолбүт. Рая диэн
кыһа өбөлгөрдөөхтүн.

Ыйытым: Ырыаһын
буолуу суолугар туру-
нуугар ийиннэх өйөбүт,
тырах буолбуттарай?

Эппит: Кини буолар
киһиэхэ хайаатар да уо-
ту сааар, сүбэ-саргы би-
рэр дьоннор көрсөбүтү-
лэр. Онук үтүө өйдөбү-
лүм 13 №-дэх Чурапчы-
таагы профтехучилище-
га үөрэппит преподава-
теллэригэр сааһаһыта.
Училищега 1974—
1975 сс. хормейстер кур-
сугар ылыллыбытым.
Матан сааламмыта
днэхтээһин музыкаль-
най буһуна билим, иску-

ство сырдны тыһыгар
тардытыах. Улахан кон-
курс аһаан үөрэххэ
көһүбүтүм. Ити үөрэххэ
1977 сылаахха дьэ
куускайдыах. Музыкаль-
най училищега сааһаһы-
тым. Билигин телеви-
деннен уонна радионан
биһирэ Саха Республи-
катын государственнай
национальнай компания
тыгар национальнай хор-
та илдьыбын. Кыра
кыһаһа дьаһаһа көһүн-
нэһинэ, сотору кэминэн
үлэһэр көһүрэхтээһини.
Билигин биһирдэлээн тэ-
рилтэлэргэ ыраахан саа-
һаа өбөнү көрөр дьа-
һаһаһа аһаһаан эрэл-
лэр. Олохтун онно биэрэ-
рам дуу дин санааһын.

Ыйытым: Чугастааһы-
нан аһаһаххы, сүрүннээн
туох үлэлэр күүтэллэрий?

Эппит: Кэлэр сылтан
национальнай оркестры
туһаанаммын концертнай
программаны аһар баа-
лааһын. Ол эрэр уу-
туктардаах. Үбүнэн
өйүүр тэриэтэни булла-
һына эрэ ыһаһаа бу-
луо. Үп көстөрө ырааһы
иһэр. Аһаһа сотору кэ-
мин, сөтиннэһэ, телеви-
деннен уонна радионан
биһирэ Саха Республи-
катын государственнай
национальнай компания
буолбуһугун бэлэтиир
презентацияны ыттарга
быһаардылар. Бу түгүн
бэлэтиэһинигэ аһар үлэ-
һиттэр бары тардыла-
һыбыт. Онно кыттыһы-
нылааххытын. Ийи-
һынан, иһ-һинигэр иһирдэ-
хэ, түбүк-салык элбэх.

Ыйытым: Аркадий Ми-
хайлович Алексеев ту-
һунан сааламмыта
днэхтээһин музыкаль-
най буһуна билим, иску-

Эппит: Аркадий Ми-
хайловичтыи бэйи ы-
кис сылабытын биһирэ
гас-трөллүбүт. Бэйи ы-
һаһа, Бүлүү, Уһа-
Бүлүү оройуоннарын
сырыттыбыт. Кинини
«Күөгүлэр лабаалар»,
«Күһүмүгү сарсыарда»
диэн эһиги биһир дойд-
лааххы Николай Попов
тылларыгар сурулуубут
ырыалары, ону тэнгэ Се-
мен Данилов, Марфа Ку-
дичкина тылларыгар
айыллыбыт ырыалары
биһирэ төлөрүбүт. Арка-
дий Михайлович бэйи
сааһа концертнай про-
грамманы аһарга үлэ-
һэн эрэрин түгүн көстү-
бүтүнэн эһиги төдө-
төөх. Кини саха норуотун
чулуу кээһиригэр биһир
дэһэрэ Семен Петро-
вич Данилов айымньыла-
рыттан таһаан «Ытык
мас» диэн дьини ис хо-
һоһоһоһо композицияны
бэлэмниир.

Ыйытым: Раиса Яков-
левна, идэлээх кини ха-
һа да кун коллективнай
өйү-санааны түмэр баа-
лаах буолааччы. Эи били-
ги Чурапчытыгар,
арааһа, ийиниктин да-
һа кэлэрин буолуо. Бу
сырыта оройуон туһунан,
уолсайынан туох өйдөбү-
лээх бараһа эрэрин?

Эппит: Чурапчылар
музыкальнай дууһаах-
тар диэн өйдөбүллээхтүн.
Музыка, ырыа сыһына-
рын сааһаа толугар күүс
бүтүгүгү олохтуттар
олус көмчү. Мин Чурап-
чы мелодистарын кытары
көрсөн кэһэтиһхэ, ки-
нилар ырыаларын иһэх-
пин олус диэн баҕара-
бын. Ону баара кэллэр
бит эрэ бу курдук сулу-
тук аһаһыт. Ийин-
иктин мелодистары, оро-
йуон айар күүстэрини кы-
тары көрсүбүлэри тэри-
һингэ инициативалаах-
тык кыһаһа дьулуһу-
бун. Үчүгэй ырыалары
айыт мелодистар эһиэхэ
баалларын билэбин. Ба-
ҕардар, бэрт сотору кэ-
минэн ырыа ыһыгар су-
лулар кинилэригэр көр-
сүөхүт дин санааһын.

МАХТАНАБЫТ

Күндү кинибитин, тап-
тылар аһаһытын Кирил-
лин Петр Гаврильевичи
тиһэх суолугар атаарар
ыраахан, кутурданаах
нүмүкүтүгэр көмүс уну-
бун көтөхсөн күүс-көмө,
сүбэ-ама буолбүт үтүө-
нн саһаһаах бир дьом-
мутугар оройуон дьаһал-
татын аппаратын коллек-
тивыгар, аһаһыт ур-
үлэһини сылабыт тэри-
тэлэрин үлэһиттэригэр,
табаарыстарыгар, догө-
торугар, бары аймахтар-
бытыгар, чугас дьому-
тутар махталбытын тиһ-
дэбит.

Кинилэр олохторугар,
хас биһирдэлэрин дьэ
кэһэһигэр бары үчүгэй
баҕарабыт.
**Кэргэнэ, оҕолоро,
чугас аймахтара,**

Хараһа кугас, үрүк сирдээх, үмүрүк муостуу,
өрөһө маһа үс саастаах уулаах тыһы тигэһэ
сүтэ. Бил көрбүт Чурапчы с. Петровскай уул. 21-
гэр Аммосов Инокентий Инокентьевича биллэ-
рэгэтигэр көрдөһүбүт. Тел. 22-117.

Таһылар аһаһыт, эһэбит, аймахпыт. Аһа
дойдуну көмүскүүр сарни кыттыһааһа, кыр-
дыаһа учуутал
ЕГОРОВ Семен Дмитриевич
уһун ыраахан ырыһыттан өлбүтүн, дьинини
курутуһун туһун, бары догөторугар, таба-
рыстарыгар биллэрэбит.
Оҕолоро, сизингэр, аймахтара.
Егоров Семен Дмитриевич өлбүтүнэн оло-
лоругар сизингэр, киниһигэр дьини ку-
турданаһын тиһдэллэр.
— Соловьев сельскэй Собиэтэ, нэкиллэһин
дьяһалтата. «Мырыта» коллективнай пред-
приятие коллективна;
— норуот үөрэтиригэр оройуоннаагы уи-
реллеттэ, учууталлар профсоюзтарын рай-
кома, интернат-оскуола коллективна.

Редактор П. Н. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапчы, ул. Карла
Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор—
1-332, отдел—21-285, общ.—21-508.

Учредители (соиздатели) газеты «Сага олох» — Министерство печати и
массовой информации Республики Саха (Якутия), Редакция, Местная
администрация района, Районный Совет народных депутатов.
Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.
Издана газет 54987, Объем—1 уса, истр. лист. Тираж—3384.